

МОДЕЛ ЗА СОЦИАЛЕН ОДИТ НА СОЦИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Ивелина Чакалова¹

¹Катедра „Човешки ресурси и социална защита“, Университет за национално и световно стопанство, България

E-mail: ikumanova@unwe.bg

РЕЗЮМЕ

JEL: L31, M14

Получена: 5-01-2026

Приета: 20-2-2026

Публикувана:
25-2-2026

Copyright: © 2026
Чолакова, И.

Предоставя се за
възможно
публикуване в
свободен достъп при
условията и по реда
на Creative
Commons
Attribution (CC BY)
license
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Статията е посветена на разработването на модел за социален одит на социални предприятия, който оценява напредъка по отношение степената на изпълнение на социалните цели, приложим към дейността на социалните предприятия в Република България. На база теоретичен анализ на съществуващи подходи и добри международни практики е предложен адаптивен модел. Моделът е структуриран в три основни етапа – подготвителен, същински и заключителен, като включва система от индикатори, обхващащи ключови области като социално въздействие, ангажираност на заинтересованите страни, заетост и управление. Въвежда се и композитен индекс, който позволява агрегиране на резултатите и проследяване на динамиката във времето. Предложеният подход е апробиран в реална среда, като резултатите потвърждават неговата приложимост и полезност. Моделът може да служи като инструмент както за вътрешна самооценка на социалните предприятия, така и за външна оценка от публични институции и финансиращи организации.

Ключови думи: социално предприятие, социален одит, социално въздействие, прозрачност, България.

Citation: Cholakova, I. (2026) Social Audit Model For Social Enterprises. Journal „Човешки ресурси & Технологии = HR & Technologies“, Creative Space Association, 1, pp. 6 – 21.

ВЪВЕДЕНИЕ

Социалното предприемачество се развива с изключително бързи темпове. В Европа предприятията от социалната икономика са над 2.8 милиона и представляват около 10% от всички предприятия като осигуряват заетост на около 13.6 милиона души (Social economy in the EU, 2026), което ясно показва значимостта на този сектор.

Lively Hoods (<https://livelihoods.eu/>) е социално предприятие, основано през 2011 г., което създава работни места в Кения като същевременно разпространява на трудно сотъпни продукти, за подобряване на живота в бедните квартали. През годините са осигурили над 2 300 работни места и са провели обучения за квалификация на над 5 300 жени и младежи. Избраният от организацията модел позволява на работещите не само да печелят стабилни доходи, но и да изграждат човешки капитал, като усвояват нови търговски умения. Основна цел на организацията е да ги подготвят за цял живот и да им дадат надежда за светло бъдеще.

Този пример поставя ключов въпрос: как се измерва реалното постигане на социалните цели? Социалният одит дава отговор, като оценява въздействието върху качеството на живот, устойчивостта на резултатите и дългосрочния ефект. Той не само предотвратява формалното отчитане без реално съдържание, но и подпомага организациите да подобряват дейността си и да изграждат доверие.

В тази връзка приемам разбирането на Мирослава Пейчева, че социалният одит е систематичен процес, посредством който се предоставя независима оценка по представени от организацията твърдения във връзка с изпълнението на нейните социални цели. Основна цел на социалния одит е да бъде предоставено независимо мнение относно наличието или отсъствието на съответствие между възприети стандарти за социално отговорно поведение и тяхното реално изпълнение, както и да оцени влиянието на дейността на организацията върху всички заинтересовани страни.“ (Пейчева, 2019)

Основната цел на изследването е: да се разработи модел за социален одит на социалните предприятия, който осигурява систематична и обективна оценка на степента на изпълнение на техните социални цели и да създаде методическа основа за последващо проследяване и измерване на напредъка им във времето, като същевременно се подчертаят ползите от неговото прилагане. За постигане на тази цел се изпълняват няколко изследователски задачи, а именно: да се извърши проучване на нормативната уредба в различните държави, касаеща социалния одит на социалните предприятия; да

се направи сравнителен анализ на регулаторната рамка и механизмите за контрол върху социалните предприятия в България, Дания и Румъния; да се предложи модел на социален одит за оценка на степента на изпълнение на социалните цели, приложим към дейността на социалните предприятия в България.

1. МЕТОДОЛОГИЯ

Настоящото изследване се основава на интердисциплинарен подход, който комбинира теоретични и емпирични методи с цел разработване и апробиране на модел за социален одит на социалните предприятия. Прилагат методи на анализ и синтез, критичен преглед на научната литература и изследване на политики и нормативни документи.

Изборът на тези методи е продиктуван от необходимостта да се постигне цялостно и обективно разбиране за ролята на социалния одит като инструмент за измерване и подобряване на социалната ефективност, както и от стремежа към практическа приложимост на резултатите от изследването.

2. РЕГУЛАТОРНА РАМКА НА СОЦИАЛНИЯ ОДИТ НА СОЦИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ В СВЕТА

„Социалният одит е изключително важен, тъй като помага на местните общности да планират функциите си, подкрепя демокрацията, насърчава участието на общностите и носи ползи не само за индивидите. По този начин, социалният одит е инструмент за социално укрепване, особено за най-уязвимите групи в обществото. Той помага за разпределянето на ползите от икономическия растеж на всички. Освен това, позволява отчетност на правителството към своите граждани и предлага по-добър начин за планиране и изпълнение.“ (Пейчева, 2019)

Социалният одит на социалните предприятия безспорно има много ползи за всички заинтересовани страни на дадено социално предприятие, сред които: индикиране на силните и слабите страни в социалната стратегия на организацията; сравняване ефективността на различни видове социални програми; предоставяне на независима оценка; предотвратяване на измами от различен характер, защита на основните човешки права, а и повишаване осведомеността сред обществото за дейността на даденото предприятие. Въвеждането на задължително извършване на социален одит и

сертифициране на фирмите по стандарти за социална отговорност, би било стъпка подкрепяща устойчивото развитие.

В момента няма широко разпространена практика, при която социалните предприятия в световен мащаб да бъдат подлагани на социален одит чрез законодателни изисквания. Някои държави и региони започват да прилагат правила и инициативи, които насърчават или изискват социални предприятия да демонстрират своя социален ефект чрез отчетност и одит, но тези правила обикновено не са задължителни за всички социални предприятия.

Представени са няколко примера на държави, които регулират и/или насърчават социалния одит на социални предприятия:

- Великобритания: Във Великобритания социалните предприятия често използват стандарти като "Social Return on Investment" (SROI) за оценка на социалното въздействие, и някои програми за финансиране изискват такива одити, но те не са задължителни за всички социални предприятия.
- Италия, Франция, Испания: Съществуват регламенти за социалните предприятия, които изисква отчетност и прозрачност в тяхната дейност, но социалният одит не е задължителен по закон за всички.
- Съединени щати: В САЩ, въпреки че съществуват много социални предприятия и организации с обществена мисия, социалният одит не е задължителен на национално ниво. Въпреки това, някои частни и обществено финансирани програми изискват такива одити.
- Индия: Индийските правителствени агенции, като Department of Social Justice and Empowerment (<https://socialjustice.gov.in/>), предоставят финансова подкрепа и насоки за социални предприятия, които се занимават със социални проблеми. Те държат на социалното одитиране и помагат на социалните предприятия и в тази насока. От друга страна програми като National Entrepreneurship and Small Business Development Policy (<https://www.niesbud.nic.in/>), National Rural Livelihood Mission (NRLM) и National Urban Livelihoods Mission (NULM) често изискват социални одити, за да гарантират, че ресурсите се използват правилно и че целите на социалната интеграция се постигат ефективно.

Интересно е, че в Румъния терминът „социален одит“ обикновено се отнася до изискванията за съответствие и отчетност на социалните предприятия (уредени със Закона за социалната икономика) или до по-новите стандарти за отчитане на

устойчивостта. Според Закон № 219/2015 (https://social-economy-gateway.ec.europa.eu/my-country/romania_en) социален одит се прилага за субектите, сертифицирани като социални предприятия или предприятия за социална интеграция. Тези субекти трябва да преминават ежегодна оценка, за да удостоверят, че разпределят най-малко 90% от печалбата си за социални цели и спазват критериите за социална интеграция (https://www.oecd.org/en/publications/social-economy-in-europe_12970cca-en/romania_c775e15c-en.html). В края на 2023 г. са въведени нови методологични норми с цел оптимизиране на процеса на сертифициране. Освен това дружествата трябва да подават годишен отчет за дейността си в АЈОФМ (Окръжната агенция по заетостта), за да запазят сертификата си за „социално предприятие“. В рамките на Националния план за възстановяване и устойчивост (Romania's recovery and resilience plan, 2022), Румъния разработва единна информационна система, в която се съдържа дигиталното досие на социалното предприятие. Това означава, че подаването на документи за подновяване на сертификата става изцяло онлайн, а системата позволява автоматично сравняване на данните от отчетите на социалното предприятие с данните от приходната агенция (ANAF: <https://www.anaf.ro/anaf/internet/ANAF/acasa>) и социалното осигуряване. Ако предприятието е декларирало, че 30% от хората са от уязвими групи, алгоритъмът проверява това веднага в регистрите. Това е част от реформата за „намаляване на административната тежест“ (<https://www.mmuncii.ro/j33/index.php/en>). Чрез тази реформа се повишава прозрачността, тъй като информацията за това кой притежава социален сертификат е публично достъпна в реално време в електронен регистър. Това позволява на гражданите и общините да виждат кои фирми наистина изпълняват социалните си цели. Друго предимство е електронното проследяване на печалбата. Тъй като законът изисква 90% от печалбата да се реинвестира, дигиталната система позволява на одиторите да проследят финансовите потоци много по-лесно, без да е необходимо да влизат физически в офиса на фирмата. В резултат на тези технологични и регулаторни трансформации социалният одит в Румъния постепенно се превръща от формална административна процедура в действащ механизъм за текущ контрол, прозрачност и измерване на социалното въздействие. Социалната икономика не се разглежда единствено като инструмент за социално подпомагане, а се утвърждава като динамичен стопански сектор, по-дълбоко интегриран в пазарната икономика в сравнение с българския модел.

Европейската практика показва, че подобна трансформация може да се реализира чрез различни управленски и регулаторни подходи – чрез дигитализиран контрол и

автоматизиран мониторинг, чрез правно-институционализирана регистрация и отчетност или чрез по-ограничени административни механизми. С оглед на това по-долу е представен сравнителен анализ между България, Румъния и Дания, който откроява ключовите структурни и функционални характеристики на трите модела и тяхното значение за прилагането на социалния одит.

Основните характеристики на трите модела са синтезирани (Таблица 1). Сравнението между България, Румъния и Дания очертава три различни регулаторни подхода към социалните предприятия, които се различават по степен на институционализация, пазарна ориентация и механизми за контрол. Българският модел, регламентиран чрез Закона за предприятията на социалната и солидарна икономика и поддържан чрез публичния регистър на социалните предприятия, остава предимно социално ориентиран и в значителна степен зависим от публично финансиране. За разлика от него, румънската система, изградена върху Закон № 219/2015, въвежда ясно изразена пазарна логика, съчетаваща икономическа устойчивост със задължителни социални ангажименти. В Дания регулирането се осъществява чрез Act on Registered Social Economy Enterprises (Law No. 711/2014), който установява формализирана рамка за регистрация и функциониране на социално-икономическите предприятия.

Съществено разграничение се наблюдава по отношение на контролните механизми. В България надзорът се осъществява предимно чрез периодични и документално базирани проверки, като регистърът на социалните предприятия (<https://secprod.mlsp.government.bg/index.php?section=REG>) изпълнява основно информативна функция. В Румъния, в рамките на реформите по Националния план за възстановяване и устойчивост, е въведен дигитализиран модел на автоматизиран мониторинг, който позволява проследяване в реално време и значително повишава прозрачността. Датският модел разчита на нормативно установени изисквания за отчетност и периодично доказване на съответствие със социалната мисия, което създава стабилен институционален механизъм, близък по логика до социалния одит.

Различията се проявяват и по отношение на икономическите стимули и пазарния достъп. В Румъния сертификацията на социалните предприятия функционира като инструмент за пазарна интеграция чрез преференциален достъп до обществени поръчки. В Дания регистрацията като социално-икономическо предприятие (RSV) изпълнява ролята на механизъм за легитимност и доверие спрямо инвеститори и публични институции. В България, въпреки наличието на правна рамка и регистър, подобни

механизми имат по-ограничено практическо въздействие, което се отразява върху степента на пазарна интеграция на социалните предприятия.

Таблица 1

Сравнителен анализ на регулаторната рамка и механизмите за контрол върху социалните предприятия в България, Дания и Румъния

Критерий	България (текущ модел)	Румъния (модел 2025–2026)	Дания (официална правна рамка)
Основна цел	Социална подкрепа и заетост	Икономическа устойчивост + социален импакт	Социални цели + устойчиво развитие чрез правно признати критерии
Одит / Контрол	Периодичен, предимно на хартия	Дигитален, в реално време (автоматизиран)	Регулиран чрез правни критерии при регистрацията и ежегодно отчитане
Финансова дисциплина	Гъвкава спрямо печалбата	Строга (90% задължително реинвестиране)	Принцип за реинвестиране на печалбата за социални цели
Пазарен достъп	Ограничен до субсидирана заетост	Приоритетен достъп до публични поръчки	Подобрена видимост и потенциални партньорства благодарение на RSV
Прозрачност	Средна (статични регистри)	Висока (публични цифрови досиета)	Систематична отчетност чрез правен регистър

Източник: Съставена от автора

Въз основа на сравнителния анализ на България, Румъния и Дания може да се заключи, че адаптирането на елементи от тези модели може да доведе до съществени структурни и институционални подобрения в българския контекст. Подобен подход би допринесъл за намаляване на зависимостта на социалните предприятия от държавни субсидии, а социалните предприятия ще имат стимул да функционират като икономически устойчиви субекти, ориентирани към генериране на приходи и дългосрочна самостоятелност.

От друга страна дигитализацията на контролните механизми, по аналогия с румънския модел на автоматизиран одит, би позволила значително намаляване на административната тежест и би повишил ефективността на надзорната дейност.

Създаването на ясна и надеждна система за социална сертификация би подобрило възможностите за привличане на инвестиции. Международните инвеститори и корпоративни партньори все по-често търсят измерим и проверим социален ефект. Румънският модел на социален одит и сертифициране улеснява доказването на такъв ефект, което би могло да повиши конкурентоспособността на българските социални предприятия на регионално и европейско равнище.

Към тези потенциални ползи би могло да се добави и включването на елементи от датския модел на социално-икономически предприятия (RSV). В Дания социалните предприятия се регистрират официално при спазване на конкретни критерии за социална мисия, икономическа активност и отчетност. Този подход осигурява стабилна правна рамка за социален одит, като гарантира видимост и предсказуемост на социалните ангажименти на предприятията. Интегрирането на подобни механизми в българския контекст би допринесло за системно проследяване на социалния ефект и за укрепване на доверието на инвеститори, регулатори и обществото като цяло.

Накрая, обвързването на статута на социалното предприятие с правни и дигитални контролни механизми, съчетано с ясна сертификационна рамка, представлява ефективен инструмент за ограничаване на злоупотребите и сивата икономика, както и за повишаване на прозрачността и отчетността на сектора. В този контекст интегрираният социален одит би могъл да се утвърди като задължителен инструмент за измерване и гарантиране на социалната ефективност на социалните предприятия в България.

3. МОДЕЛ ЗА СОЦИАЛЕН ОДИТ НА СОЦИАЛНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Засилващата се роля на социалното предприемачество в съвременната икономика и необходимостта от устойчиво развитие и социална интеграция обуславят нуждата от ефективни механизми за измерване на социалното въздействие на организациите, чиято дейност е насочена към решаването на обществени проблеми. Актуалността на темата произтича както от нарастващия интерес към сектора, така и от ограничената разработеност на социалния одит на социалните предприятия, особено в българския контекст, където нормативната рамка остава недостатъчно структурирана.

В отговор на това е разработен модел за социален одит на социалните предприятия (Фигура 1), който отчита тяхната хибридна природа и необходимостта от едновременно измерване на икономическите резултати и социалното въздействие. Основните литературни източници, които формираха неговата основа, включват трудовете на Мирослава Пейчева „Социална отговорност на висшите учебни заведения и дистанционен социален одит“ и „Социален одит и одит на човешките ресурси“, както и „Social Audit Toolkit“ на Freer Spreckley. Тези източници предоставят солидна теоретична и практическа рамка за социалния одит, като същевременно предлагат методологии и примери за неговото приложение в различни контексти.

Моделът интегрира количествени и качествени индикатори, което позволява комплексно измерване на социалната промяна – както по отношение на мащаба на въздействието, така и по отношение на неговото качество. Подобен подход е особено релевантен за социалните предприятия, тъй като тяхната добавена стойност често се проявява в трудно измерими социални резултати.

Разработеният модел следва трифазна структура, която осигурява логическа последователност, методологическа яснота и адаптивност към спецификата на конкретното социално предприятие. Подготвителният етап създава необходимата информационна и организационна основа за провеждане на одита. Същинският етап включва събиране, проверка и анализ на информация, свързана със степента на реализиране на социалните цели на предприятието. В заключителния етап се извършва интерпретация на резултатите, изготвяне на одитен доклад и формулиране на препоръки.

Обсъждането на резултатите със заинтересованите страни превръща социалния одит в не просто инструмент за оценка, а в механизъм за организационно учене. Формулирането на корективни действия и план за последващо проследяване гарантира, че одитът има стратегически и дългосрочен характер, а не се изчерпва с еднократна констатация.

Фиг. 1. Процесуално-оперативна рамка на модела за социален одит на социалните предприятия

Източник: Съставено от автора

В рамките на изследването е разработена система от индикатори за социален одит, групирани по тематични области. Предложените индикатори са конструирани така, че да могат да бъдат адаптирани към спецификата на конкретната дейност на предприятието. Подобен подход осигурява едновременно систематичност и гъвкавост, като позволява индикаторите да отразяват както общите принципи на социалния одит, така и уникалните характеристики на всяко отделно предприятие. По-долу са представени индикаторите за социален одит на социалните предприятия (Таблица 2):

Таблица 1

Индикатори за социален одит на социалните предприятия

1. Индикатор за „Социално въздействие“

Индикатор	Вид	Описание
Брой обслужени лица от уязвими групи	Количествен	Брой бенефициенти, преминали през програми/услуги
Степен на удовлетвореност на бенефициентите	Качествен (скалиран)	Измерена чрез анкета или интервюта (напр. Ликерт скала)
Подобрение в качеството на живот (самооценка)	Качествен	Измерено чрез въпросници до участниците (преди/ след)

2. Индикатор за „Социална ангажираност и участие“

Индикатор	Вид	Описание
Брой на събития/кампании за информираност	Количествен	Проведени инициативи, насочени към общността
Участие на заинтересовани страни в управлението	Количествен/качествен	Дали има механизми за участие – борд, консултации и т.н.

3. Индикатор за „Заетост и подкрепа“

Индикатор	Вид	Описание
Брой заети лица от уязвими групи	Количествен	Пряко наети лица с трудности на пазара на труда
Предоставени обучения/квалификации	Количествен	Сертифицирани курсове, семинари, работилници
Ниво на задържане на работници	Количествен	Средна продължителност на трудовата ангажираност

4. Индикатор за „Управление и прозрачност“

Индикатор	Вид	Описание
Наличие на публичен отчет за социалното въздействие	Двоичен (да/не)	Дали има такъв отчет, достъпен за външни лица
Наличие на канали за обратна връзка от заинтересовани страни	Двоичен/качествен	Има ли формулирани механизми за комуникация и какви са те

Източник: Съставено от автора

Индикаторите са структурирани в четири основни тематични области, които обхващат, както прякото въздействие върху целевите групи, така и по-широките социални и организационни измерения на дейността. Тази систематизация отговаря на международните практики в областта на социалното счетоводство и отчитането на

въздействието, където се изисква интегративен подход, съчетаващ количествени и качествени индикатори.

- **Социално въздействие** - Измерването на броя обслужени лица от уязвими групи е базов количествен показател, чрез който се отчита мащабът на въздействието и степента, в която предприятието достига до целевата си аудитория. В съчетание с качествени индикатори – удовлетвореност на бенефициентите и самооценка на качеството на живот – се осигурява многопластов анализ.
- **Социална ангажираност и участие** - Индикаторите в тази област оценяват взаимодействието на предприятието с по-широката общност и със заинтересованите страни. Броят на проведените кампании и събития отразява степента на активна ангажираност в общественото пространство и способността за повишаване на обществената чувствителност към социални проблеми.
- **Заетост и подкрепа** - Тази тематична област е пряко свързана с една от основните мисии на социалните предприятия – осигуряване на трудова заетост и социална интеграция на уязвими групи. Нивото на задържане на работници е индикатор за устойчивост на социалната интеграция и за ефективността на подкрепящата среда, създадена от предприятието.
- **Управление и прозрачност** - Наличието на публичен отчет за социалното въздействие е индикатор, гарантиращ прозрачност и подлежи на външна проверка. Наличието на каналите за обратна връзка от заинтересованите страни създават механизъм за подобряване на дейността чрез активно включване на партньори, клиенти и общността.

С цел повишаване на съпоставимостта между одити и възможност за проследяване на напредъка по отношение на социалните цели и осигуряване на единен аналитичен подход при оценката, в рамките на модела се въвежда унифицирана петстепенна скала за оценка (Таблица 3). Стандартизирането чрез петстепенна скала позволява трансформиране на качествените наблюдения в количествено измерими стойности и създава основа за изграждане на композитен индекс на социално представяне. За всяка от четирите тематични области се изчислява средна стойност, а общият индекс се формира като тяхна средноаритметична величина. На този етап се приема равна тежест на всички области, което отразява разбирането за тяхната взаимна обвързаност и равнозначност.

Таблица 3

Скала за оценка на качествените индикатори

Оценка	Ниво	Описание
1	Много ниско	Липсват политики, процедури или целенасочени действия
2	Ниско	Налице са спорадични действия без системност
3	Средно	Налични са базови практики и частично прилагане
4	Добро	Системно прилагане, документиране и проследяване
5	Много добро	Развити практики, измерване на резултатите и механизми за подобрене

Източник: Съставено от автора

Моделът е адаптивен и допуска надграждане чрез въвеждане на диференцирани тегла или допълнителни индикатори в зависимост от спецификата на дейността, целевите групи и социалната мисия. Това позволява неговото гъвкаво приложение в различни типове социални предприятия, без да се нарушава аналитичната му цялост. Индексът не е статичен инструмент, а средство за управление и стратегическо планиране, което може да бъде прецизирано спрямо организационните и нормативните условия.

Съществено предимство е възможността за проследяване на динамиката във времето. При прилагане в последователни одитни цикли индексът позволява идентифициране на тенденции и оценка на напредъка, като подпомага организационното учене и устойчивото развитие. В същото време композитният индекс не следва да се разглежда като самостоятелна или изчерпателна оценка на социалното въздействие. Неговата функция е да синтезира резултатите и да подпомага експертното заключение, което се формира чрез съчетаване на количествения анализ с качествена интерпретация и отчитане на специфичния контекст.

Моделът е апробиран в три социални предприятия в България, като резултатите потвърждават неговата приложимост, логическа последователност и способност да обхване както количествените, така и качествените измервания на социалното въздействие.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В българския контекст дейността на социалните предприятия е регламентирана чрез Закона за предприятията на социалната и солидарната икономика, който създава

институционална рамка за тяхното регистриране, класифициране и подпомагане. Законът предвижда поддържането на публичен регистър на социалните предприятия към Министерството на труда и социалната политика, както и възможности за достъп до различни форми на финансова подкрепа чрез национални програми и европейски фондове. Съществуващите механизми за контрол са насочени основно към административната и финансовата отчетност, свързана с поддържането на регистрационния статут и използването на публични средства. Въпреки това реалното социално въздействие и степента на изпълнение на поставените социални цели остава в по-малка степен обект на независима систематична оценка. В този контекст социалният одит може да се разглежда като допълващ инструмент към съществуващите контролни механизми, който позволява по-задълбочена оценка на социалните резултати, прозрачността и съответствието между декларираните цели и постигнатите ефекти.

Разработеният модел за социален одит на социалните предприятия демонстрира както научна, така и практическа приложимост. Той предлага структурирана и адаптивна рамка за оценка на социалното въздействие, съчетаваща количествени и качествени индикатори. Моделът може да бъде използван както от социалните предприятия за вътрешна оценка и стратегическо управление, така и от публични институции и финансиращи организации при оценка на проекти и политики в сферата на социалната икономика.

REFERENCES

1. Пейчева, М., 2019. Социален одит и стандарти за социална отговорност, ИК АТЛ-50, София, стр. 243
Peicheva, M., 2019. Socialen odit i standarti za socialna otgovornost, Sofia, IK ATL-50, p. 243
2. Пейчева, М., 2019. Социална отговорност на висшите учебни заведения и дистанционен социален одит, 2019. ИК АТЛ-50, София
Peycheva, M. 2019. Socialna otgovornost na visshite uchebni zavedeniya i distantsionen socialen odit, Sofia, IK ATL-50
3. Пейчева, М., 2015 Социален одит и одит на човешките ресурси, ИК АТЛ-50
Peycheva, M. 2015. Socialen odit i odit na choveshkite resursi, Sofia, IK ATL-50)
4. Becchetti, L., Castriota, S., 2009. Wage differentials in social enterprises: education premium and the role of PPP geographical disparities, p. 5

5. Официален регистър към Министерството на труда и социалната политика:
<https://secprod.mlsp.government.bg/index.php?section=REG>
 Ofitsialen registar na socialnite predpriyatiya, Ministerstvo na truda i socialnata politika:
<https://secprod.mlsp.government.bg/index.php?section=REG>
6. Държавен вестник, 2018 г., Закон за предприятията на социалната и солидарна икономика:
https://dv.parliament.bg/DVWeb/showMaterialDV.jsp?idMat=131143&utm_source
 Darzhaven vestnik (2018). Zakon za predpriyatiyata na sotsialnata i solidarna i ekonomika (Law on Social and Solidarity Economy Enterprises).
7. Act on Registered Social Economy Enterprises (LAW No. 711/2014), достъпно на:
https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/12/social-economy-in-europe-country-notes_2a940194/denmark_47d1ad19/183ec31d-en.pdf
8. Department of Social Justice and Empowerment. Official Web Portal, достъпно на:
<https://socialjustice.gov.in/>
9. European Commission. Romania's recovery and resilience plan, достъпно на:
https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility/country-pages/romania-recovery-and-resilience-plan_en
10. European Commission. Social economy in the EU, достъпно на: https://single-market-economy.ec.europa.eu/sectors/proximity-and-social-economy/social-economy-eu_en
11. European Commission. Social Economy Gateway: Romania, достъпно на: https://social-economy-gateway.ec.europa.eu/my-country/romania_en
12. LivelyHoods. Official Web Portal, достъпно на: <https://livelyhoods.eu/>
13. Ministry of Labor and Social Solidarity of Romania. Official website, достъпно на:
<https://www.mmuncii.ro/j33/index.php/en>
14. National Agency for Fiscal Administration (ANAF). Information on SAF-T reporting and automated checks, достъпно на: <https://www.anaf.ro/>
15. National Institute for Entrepreneurship and Small Business Development. Official Web Portal, достъпно на: <https://www.niesbud.nic.in/>
16. OECD, 2022. Designing Legal Frameworks for Social Enterprises, достъпно на:
https://www.oecd.org/en/publications/designing-legal-frameworks-for-social-enterprises_172b60b2-en/full-report/component-8.html
17. OECD, Social Economy in Europe: Romania, достъпно на:
https://www.oecd.org/en/publications/social-economy-in-europe_12970cca-en/romania_c775e15c-en.html
18. Onlygood.ai, 2022. What are social audits & why is it important for businesses? Достъпно на:
<https://onlygood.ai/blog/what-are-social-audits-why-is-it-important-for-businesses>

SOCIAL AUDIT MODEL FOR SOCIAL ENTERPRISES

Ivelina Chakalova

Human Resources and Social politics Department, UNWE, Bulgaria

ABSTRACT

The article is devoted to the development of a model for social audit of social enterprises, which assesses the progress in terms of the degree of implementation of social goals applicable to the activities of social enterprises in the Republic of Bulgaria. Based on a theoretical analysis of existing approaches and good international practices, an adaptive model is proposed. The model is structured in three main stages - preparatory, substantive and final, and includes a system of indicators covering key areas such as social activity, stakeholder engagement, employment and management. A composite index is also introduced, which allows for aggregation of results and tracking of dynamics over time. The proposed approach has been tested in a real environment, with the result confirming its applicability and usefulness. The model can serve as a tool both for internal self-assessment of social enterprises and for external assessment by public institutions and funding organizations.

Keywords: *social enterprise, social audit, social impact, transparency, Bulgaria.*